

Kommunisterne og klimaet

Anders Bjerre Mikkelsen

Forlaget Arbejderen

Kommunistisk Parti
Hillerødgade 30A
2200 København N
Telefon: 30 20 03 20

Mail: info@kommunister.dk
www.kommunister.dk

Foto: Martin Mounzer
Forlaget Arbejderen
© november 2019

ISBN 978-87-89599-62-5

Kommunisterne og klimaet

KOMMUNISTISK PARTI

Forlaget Arbejderen

Forord

Naturen og dens ressourcer udnyttes i dag så uhensigtsmæssigt, at der må ske en radikal omstilling af vores måde at bruge den på – og dét inden for en frist af ganske få årtier. Sker omstillingen ikke, er vejen åbnet for en dybtgående, negativ ændring af betingelserne for både mennesker og økosystemer.

Krisens årsag er kendt. Vores samfundsmodel er båret oppe af et enormt forbrug af energi i form af fossile brændstoffer, der forurener atmosfæren med drivhusgassen CO₂. I årtier har det været kendt, at dette udslip af CO₂ og andre drivhusgasser med stor sikkerhed medfører klimaændringer. I dag er virkningerne begyndt at manifestere sig.

Samtidig kan vi konstatere, at vores produktionsmåde ikke evner at korrigere sig selv. Tværtimod. Ubalancen i forhold til naturen fortsætter med at vokse, og der er intet i syne, der giver tillid til, at problemet løses.

Kommunisterne fremlægger her vores analyse af klimaets krise og argumentere for, at en løsning er umulig inden for det kapitalistiske systems rammer.

OMSTILLING ER NØDVENDIG

De stigende temperaturer

Vi skal ikke her gå i detaljer med hensyn til de ændringer, som udslippet af drivhusgasser medfører. Det rækker at konstatere, at den globale temperatur i dag (2019) er øget med 1,0 grad i forhold til niveauet før den industrielle revolution. Kører tingene videre som hidtil, vil temperaturstigningen ved århundredskiftet næppe være under tre grader.

Dette forudsætter endda, at landene overholder de løfter om CO₂-reduktion, som de gav i forbindelse med Paris aftalen – den aftale som et stort flertal af FN's medlemslande indgik i 2015. Overholdes løfterne ikke, kan temperaturstigningen nå fire til

seks grader. Paris aftalen formulerer ganske vist et mål om at holde stigningen på under to grader og helst på 1,5 grader, men de konkrete løfter, som landene har afgivet om at reducere udslip af klimaskadelige gasser, rækker kun til en stigning på tre grader.

Klimakrisens sociale geografi

Temperaturstigningens omfang og konsekvenser for mennesker afhænger meget af geografien. Nedbørsmønsteret forandrer sig, hvilket påvirker vandressourcer i mange lande. Det giver oftere negative end positive virkninger på afgrødernes udbytte. Ekstreme vejrbegebenheder som hedebølger er blevet mere hyppige, hvilket har kostet mange liv.

Hårdest rammes mennesker i de fattige lande i Syd. Endnu flere mennesker vil her opleve vandmangel, sult og desperation. Mange vil blive tvunget til at bryde op fra det område, hvor deres slægt har boet i generationer. Verdensbanken skønner, at antallet af vejrbedingede flygtninge vil stige fra nu 10-40 millioner mennesker pr. år til 140 millioner i 2050. Et stigende antal vil banke på døren til den privilegerede del af verden.

Krisen vil således yderligere forstærke den store ulighed mellem Nord og Syd.

Den officielle strategi for omstilling

Situationen råber på en gennemgribende omstilling af den måde, som produktion og forbrug foregår på i dag. Den officielle løsning er ”grøn vækst”, en strategi fremlagt i 2009 af OECD, den vestlige verdens samarbejdsorganisation for økonomi.

Strategien går ud på, at økonomisk vækst og udledning af drivhusgasser skal afkobles fra hinanden. Vækst er nødvendig, hævdes det, for at der kan være penge til omstillingen. Virksomhederne gør smart teknologiprodukterne ”grønne”, så de ikke belaster naturen. Energiproduktion baseres f.eks. på vindkraft og solenergi. Staten skal fremme udviklingen ved at

støtte virksomhedernes forskning og teknologiudvikling. Den skal påvirke virksomhedernes og forbrugernes adfærd gennem oplysning, kvoteordninger og afgifter.

Vi har til gode at se, at den strategi virker. I alt fald bliver udledningen af CO₂ ved med at stige.

”Grøn vækst” er helt i tråd med den i forvejen fremherskende økonomiske tænkning og ideologi. Strategien anfægter på ingen måde det private ejerskab til kapital og produktionsmidler.

Individualisering som skinmanøvre

Som skinmanøvre forsøges borgerne – forbrugerne – gjort personligt ansvarlige: Lev klimavenligt, spis mindre oksekød, drop lange flyrejser. Vi får solstrålehistorier om virksomheder, der har gjort produkter grønnere. Dagbladet Politiken har udarbejdet en beregner, så man kan bestemme sit klimaaftryk. Den følger en klimafamilie og fortæller om dens bestræbelser.

Naturligvis kan også spredte og ukoordinerede initiativer hjælpe. Men klimakampen må ikke kun handle om at få solpaneler på taget og nedbringe brugen af plastikposer.

For i strømmen af gode ideer og budskaber trænges problemets klart samfundsmæssige karakter i baggrunden. Fokus bliver flyttet fra systemets manglende evne til effektiv handling, hvilket mange politikere sikkert finder særdeles bekvemt. De hverken vil eller kan påtage sig f.eks. at tvinge de 25 multinationale selskaber, der står for halvdelen af verdens CO₂-udslip, til at få det i nul.

Med et socialistisk styre ville man som noget af det første nationalisere de store monopoler og gå i gang med opgaven.

Folkelig handling breder sig

I befolkningerne breder uroen sig over, at drømmen om en god fremtid for en selv og ens efterkommere svinder, uden at de, der har magten til det, leverer en effektiv indsats.

Reaktionerne er forskellige. Nogle føler afmagt og pessimisme. Men heldigvis vil en stigende del af befolkningen ikke finde sig i magtens passivitet. De viser deres vrede og frustration og deltager i demonstrationer, skriver debatindlæg mv. Teenageren Gretha Thunbergs fredagsstrejke er blevet til de unges masseaktion i international målestok: Handling nu!

Politikere kan ikke mere sno sig udenom ved at snakke om klimatosser og fylder i stedet luften med løfter om, hvad der skal nås i 2030 eller 2050 – i stedet for at gøre en virksomhedsfuld, konkret indsats her og nu.

Ulighed og oprustning forværrer klimakrisen

Hvad der gør situationen kritisk er også, at klimakrisen ikke er det eneste problem, der plager menneskeheden. Den er tæt sammenflettet med i alt fald to andre kriser:

For det første en ulighed, der betyder afgrundsdybe materielle forskelle mellem mennesker både i de enkelte lande og mellem lande, og som tvinger halvdelen af jordens befolkning til at leve under uværdige forhold. Og for det andet en tilsyneladende evig spænding med tilhørende militær oprustning, der sluger enorme midler, og som kan føre til krig med ødelæggelser, der kan få selv klimakrisen til at blegne.

Selv om mange, der beskæftiger sig med de globale kriser, ofte retter kritikken mod sider af det kapitalistiske system, er der en usynlig cirkel, der ikke overskrides. Der tales ikke om, at der kunne være et alternativ til kapitalismen. Det tabu respekterer kommunisterne ikke og har aldrig gjort det.

KAPITAL I KRISE

Klimakrisens udspring

For at forstå krisernes baggrund og udvikling må man tage udgangspunkt i det kapitalistiske systems funktionsmåde og den dermed forbundne opdeling af samfundet i klasser.

I løbet af de sidste par hundrede år har ejere af kapital tilegnet sig afgørende økonomisk og dermed politisk magt i flere og flere lande, ofte under dække af en demokratisk facade. Ved hjælp af statsapparatet har kapitalistklassen i de imperialistiske lande sikret sin magt både i egne lande og i de fattige, men ressourcerige lande i syd. Uhorste produktivkræfter er sat i gang med udgangspunkt i den enkelte kapitals trang til at akkumulere værdi.

Parallelt hermed er skabt en global hær af arbejdere. De får en løn, der kan være høj eller lav, men får ikke andel i de ophobede værdier.

Enorme varemængder og anlæg for infrastruktur produceres i en stigende kadence. Ressourcerne til denne produktion tappes uden hensyntagen til, om selve kilden til dem, naturen, kan opretholde en sund tilstand. På samme måde er der droppet enorme mængder af affald. Hermed er regningen udskrevet til nuværende og især kommende generationer i form af klimaændringer, tilbagegang i biodiversitet og udbredt forurening.

Marx' kritik af kapitalismen

Kritik af det kapitalistiske samfund og dets relation til naturen er langt fra ny. Allerede Karl Marx påviste således, at kapitalistisk styret produktion vil føre til, hvad han kalder brud i stofskiftet mellem menneske og natur. Et sådant brud hæmmer det naturlige kredsløb og skader dermed på længere sigt både menneske og natur. Marx fremhævede f.eks., at produktion af korn til markedet (uden tilførsel af kunstgødning) gradvist berøver jorden dens næringsstoffer og dermed dens frugtbarhed.

Med Marx fik alternativet til kapitalismen, nemlig socialismen, en klarere udformning. Marx' tanker om relationen mellem menneske og natur var overset i mange år, men er, lige som analysen af kapitalismen, taget op og videreudviklet af nutidens marxister som f.eks. amerikaneren John Bellamy Foster.

I forbindelse med klimakrisen har kritikken af det kapitalistiske system fået et nyt opsving. Mange kritikere ser dog en løsning i en eller anden form for reform af systemet. Det er ikke en farbar vej.

Ingen kapitalisme uden vækst

Kapitalismen er et anarkistisk system af kapitaler, der hver for sig søger de mest profitgivende produktioner og produktionsmetoder. Profitten danner grundlaget for nye investeringer, uden hvilke kapitalen vil sygne hen. Vækst er således en livsbetingelse.

Kapitalismen er fantastisk til at skabe økonomisk vækst, når der er ressourcer nok at bruge af og plads at brede sig på. Men at løse samfundsproblemer hører ikke til dens spidskompetencer.

Kapitalismens grundlæggende træk kan man ikke reformere sig væk fra. Så længe der er kapitalisme, vil problemer bare vokse og vokse, indtil de kvæler os: Degradering af vores naturlige omgivelser, ulighed samt oprustning og international spænding, der blokerer for globale løsninger.

Den gamle socialdemokratiske forestilling om, at den demokratisk valgte regering tager et fast greb om tøjlerne og bruger kapitalen som trækdyr for samfundets vogn, har vist sig at være en illusion. Socialdemokratiernes kapitulation og forvandling til neoliberale midterpartier er vel det bedste dementi, man kan tænke sig af sådanne ideer.

En omlægning til bæredygtig produktion kræver det modsatte af vækst: Grænser for brug af ikke-fornybare ressourcer, plan og

koordination. Den kræver optimering, ikke af profit, men af naturens og menneskets trivsel. Det er krav, som kun kan tilfredsstilles af et socialistisk samfundssystem.

Klimakrisen og den ulige verden

I den nuværende senimperialistiske fase af kapitalismen har kapitalen tiltvunget sig retten til fri vandring over grænserne. Begynder en regering for alvor at give ordre til kapitalen (anfægte ejendoms- og dispositionsretten), søger den i naturligt selvforsvar bedre græsgange i et andet land med ødelæggende virkninger for det første land.

Den kapitalistiske junglelov indebærer, at den stærke rager til sig efter evne. Det skaber ulighed, både indenfor og mellem landene.

Derfor står vi på den ene side med en busfuld multimilliardærer, der ejer en stor luns af klodens værdier, og på den anden side med tekstilarbejdere i Bangladesh, der trods arbejde i sygdomsfremmende arbejdsmiljø med en arbejdsuge på 60 timer knap nok kan tjene en sulteløn hjem.

Arbejderklassen i de imperialistiske lande er bedre stillet, men presses af udflytning af arbejdspladser og tilgang af fremmed, lavtlønnet arbejdskraft.

Uligheden skaber menneskelig elendighed og er en kilde til konflikter både mellem og i samfundene. Det anerkendes bredt i mere humant orienterede sammenhænge som FN. "Mindre ulighed" er lige som "klimaindsats" blandt FN's 17 verdensmål, som forpligter 193 medlemslande. FN understreger også nødvendigheden af en koordineret tilgang ved angrebet på problemerne.

Demokratiet underløbes

Mens befolkningsgrupper i Syd tvinges på flugt på grund af imperialistiske krige og klimaforandringernes tryk på deres

livsbetingelser, opbygges i Nord et Fort EU og et Fort USA for at holde dem ude. Mure og pigtrådshegn rejses mod disse flygtninge. Store summer betales for at få dem gemt bort i fjerntliggende lejre under umenneskelige forhold.

Overvågningen af borgerne intensiveres i samarbejde med Tech-monopolerne.

Uhindrede klimaændringer betyder således ikke blot mere vildt vejr og skovbrande, men udgør også faren for, at samfundet udvikler sig i fascistisk retning.

Klimakrisen i krigsfarens skygge

Konkurrencen mellem monopolerne om ressourcer og markeder skaber modsætninger på liv og død mellem lande og blokke af lande. Det fører til stadigt opblussende sikkerhedskriser.

Oprustning sluger enorme ressourcer, der kunne være brugt til fordel for klimaet og forandrer masseødelæggelse fra et perspektiv til en reel mulighed.

I en sådan international atmosfære er udsigterne til at indgå troværdige, bindende aftaler om reduktion af klimagasser stærkt forringet. Spændingerne udløses gennem indblanding i og udløsning af – indtil videre – mindre krige med forfærdelig virkning for de ramte lande.

Dertil kommer, at de militære aktiviteter i sig selv er meget forurenende og ødelæggende for miljøet. F.eks. var det amerikanske militærs udledning af drivhusgasser under den såkaldte krig mod terror fra 2001 til 2017 halvanden gange så stor som hele Danmarks udledning i samme periode. Det ville således være umådeligt mere gavnligt for klimaet at dæmpe USA's krigslyst, end at alle danskere sløjfede både bøffer og flyveture sydpå.

Alt i alt: En succesrig kamp mod klimaændringerne er kun mulig, hvis den føres sammen med kampen mod ulighed og mod krig, og hvis socialismen fastholdes som målet. Vi står over for et

fletværk af kriser, der alle har grundlag i kapitalismens særlige funktionsmåde. At skille klimakrisen ud og ville løse den "for sig" og uden at anfægte kapitalismen fører ikke i mål.

"Grøn vækst" er et blændværk

"Grøn vækst" er ikke andet end kapitalens sædvanlige vækststrategi, iklædt grønne gevandter. Naturligvis har kapitalen ikke noget imod at fremstille mere bæredygtige produkter så som vindmøller og lavenergipærer, blot der stadig kan tjenes penge. Den tager også gerne imod statslig støtte til udvikling og markedsmodning af grøn teknologi.

Med "grøn vækst" vil produktionen utvivlsomt blive grønnere i et ikke kendt tempo. Men processen er ukoordineret og kræver en masse skattekrone. Det er vanskeligt, da industrien konstant kræver skattelettelse, og arbejderklassen selvfølgelig ikke vil betale med velfærden.

Venstreparterne og miljøbevægelsen

"Grøn vækst" er en klimastrategi ikke blot for de borgerlige, men også for de socialdemokratiske arbejder- og venstreparter.

På den hjemlige front har f.eks. Enhedslisten en klimaplan. Den er, naturligt nok, beregnet for det eksisterende, kapitalistiske Danmark, men udfordrer ikke kapitalismen. Den holder sig indenfor "grøn vækst"-strategiens virkemidler, men partiet afviser samtidig kravet om vækst.

Netop vækstkravet møder voksende skepsis i miljøbevægelserne. Det er værd at bide mærke i, at paraplyorganisationen for de europæiske klima- og miljøbevægelser The European Environmental Bureau (EEB) i 2019 efter en grundig analyse vender tommelfingeren ned. "Grøn vækst" er som at ville bremse, samtidig med at man trykker på speederen, er konklusionen. EEB afviser således vækst, kapitalens livsbetingelse, dog uden at afvise kapitalismen.

Når miljøbevægelserne tager skridtet fuldt ud, går kampen ind i en ny fase.

Klimakrisen og fagbevægelsen

Den internationale fagbevægelse er splittet mellem en reformistisk og en revolutionær linje. International Trade Union Confederation (ITUC) er med sine omkring 200 millioner medlemmer den socialdemokratiske fagbevægelses globale overbygning. Hovedkravet i relation til klimakrisen er ”just transition” (retfærdig omstilling).

”Just transition” dækker over et begrænset krav om, at omstillingen til et bæredygtigt samfund ikke må betyde, at arbejderne i ”sorte” jobs kastes på gaden, men omskoles til de nye ”grønne” jobs. At samfundet er kapitalistisk, pilles der ikke ved.

FH, den faglige hovedorganisation i Danmark, er medlem af ITUC og deler disse synspunkter. FH har ikke formuleret en egentlig klimapolitik, men formanden Lizette Risgaard har advaret mod, at der går klassekamp i klimaspørgsmålet (Politiken 25. juni 2019).

Over for ITUC står på globalt plan World Federation of Trade Unions (WFTU) som en rød, klassebevidst organisation med knap 100 millioner medlemmer, mest i landene i Syd. WFTU's holdning er, at klimakrisen kun kan overvindes gennem et opgør med kapitalisme og imperialisme og overgang til socialismen.

DEN VERDEN VI VIL LEVE I

Et andet samfund er nødvendigt

Vi kræver et samfund, der både kan løse livsvigtige problemer som klimakrisen og skabe lighed og demokrati. Det skal sikre en mangfoldig natur. Det skal give kommende generationer mulighed for et godt liv.

Hverken et demokratisk valgt parlament, underlagt kapitalismens rammebetingelser, eller ”flinke” kapitalister som Soros og Gates kan give os dette. Det kan man til gengæld forvente af et samfund, hvis magtudøvelse er baseret på folket selv, en aktiv arbejderklasse i alliance med folkelige bevægelser for et bedre liv: Miljøbevægelsen, fredsbevægelsen, solidaritetsbevægelser, boligbevægelsen.

For mange er ideen om et sådant samfund ren utopi. Tanken om omvæltningens mulige kaos og usikkerhed står som en uoverskuelig hindring. Erfaringerne med virkeliggjort socialisme er omstridte. Derfor vedligeholder mange mod alle odds håbet om en ”smart” kapitalisme, som kan redde os fra katastrofen.

Folkestyret økonomi og økologisk balance

Alternativet er, at vi kæmper for en anden samfundsorden, hvis overordnede kendetegn er socialisme, folkestyret økonomi og økologisk balance.

Gennem en demokratisk og planlagt brug af samfundets materielle og menneskelige ressourcer sikres, at alle basale behov opfyldes for alle samfundets medlemmer.

Konkurrencensamfundet bliver til et solidaritetssamfund.

Historien har lært os, at et moderne samfund godt kan fungere uden kapitalisme. Uanset fejl har sådanne ikke-kapitalistiske lande opnået materiel og kulturel fremgang og har gennem årtier brødfødt befolkningen i en række lande. Gennem folkenes eget engagement kan det sikres, at demokratiet opnås og udvikler sig.

Socialisme – hvordan?

Moderne anti-kapitalister har udviklet forskellige ideer om et sådant samfund. En retning går ind for modvækst, hvor tanken er, at små socialistiske enklaver vokser frem i porerne på det kapitalistiske samfund og til sidst bliver dominerende. Faktisk findes sådanne små samfund, der kan fungere som model. Her

planlægger og styrer fællesskabet produktion og fordeling af goderne.

Kapitalen vil dog næppe lade sådanne alternative samfund få stor udbredelse. Man kan også indvende, at enklaverne isolerer sig fra den almene udvikling i det kapitalistiske samfund og dermed også fra kampen mod dette.

Andre, som f.eks. økosocialister, forestiller sig en overgang til socialismen, baseret på masseoprør og med totalt demokrati i alle faser. Kommunisterne mener, at man hermed tager forskud på kommunismen (i Marx' forstand). Alt tyder på, at det nye samfund må igennem en antagelig langvarig, socialistisk fase først.

I KAMP FOR EN BÆREDYGTIG VERDEN

Et organiseret oprør

Et radikalt oprør som det, der kræves i den aktuelle situation, behøver en massebasis. Denne massebasis udgøres af arbejderklassen, der hos os udgør befolkningsflertallet, og i udviklingslandene er vokset betydeligt, samt småbønder i udviklingslandene og oprindelige folk. Lægges disse kræfter sammen med miljøbevægelserne udgør de en potentielt uovervindelig magt over for det tungt bevæbnede, enorme, men i stigende grad groggy monster, kapitalen.

På et passende stadie af monsterets forfald kan oprøret måske endda lykkes uden de helt voldsomme sværds slag.

Arbejderklassen må have nøglerollen i organiseringen og ledelsen i oprøret. Den er i mange lande den talrigeste klasse. Som udførende kraft i produktionen kan den også lægge den ned. Den har organisatoriske erfaringer fra kampen for ordentlige løn- og arbejdsforhold.

Ledelsen må i oprørets kritiske fase være central og ligge hos erfarne kræfter. Demonstrationer eller aktioner er elementer i kampen. Der skal rejses krav, som er konkrete og er omhyggeligt afstemt mellem de kræfter, der deltager. Herigennem og igennem fælles handling udvikles den solidariske og demokratiske ånd, der vil blive bærende i det nye samfund.

Men arbejderklassen er i dag splittet. Mange arbejdere opfatter ikke sig selv som arbejdere, hvilket giver sig udslag i tilslutningen til de socialdemokratiske og tilmed borgerlige og populistiske partier. Det er imidlertid vigtigt at have for øje at de, der arbejder for løn, uanset bevidsthed, ikke er medlem af kapitalistklassen og ikke kan have en ægte og varig loyalitet overfor denne klasse. Ind til videre må konsekvensen være, at alliancen for oprør må tage sit udgangspunkt i den klassebevidste del af arbejderklassen og dens organisationer.

International solidaritet er nødvendig

At Danmark isoleret skulle kunne tilkæmpe sig og bevare et socialistisk samfundssystem er mindre realistisk.

Oprørsbevægelserne må være koordineret globalt eller i alt fald i større blokke af lande. Arbejderklassen i landene i Syd er en umådelig kraft på grund af dens størrelse og proletariserede status. At skabe international solidaritet Nord-Syd er en helt fundamental nødvendighed.

På den hjemlige front kæmper vi for, at Danmark bidrager mindst muligt til de globale klimaændringer, samtidig med at vi fortsat udvikler vores velfærd og mindsker uligheden.

Vi kæmper for, at Danmark fører en politik for international forståelse og nedrustning.

I udviklingspolitikken kæmper vi for, at Danmark yder en væsentligt forøget indsats for at støtte Syd-landes udvikling på egne præmisser.

Som led i kampen for at forebygge fattigdom, sult og udvandring støtter vi folkene i Syd i deres bestræbelser for at beskytte sig mod de klimaændringer, der allerede nu er under udvikling.

Solidariteten med arbejderklassen i Syd styrker vi ved at støtte dens kampe mod internationale monopoler - for organisering, bedre arbejdsforhold og imod miljøødelæggelser.

Vi ved, at oprøret ikke kan udskydes til engang i fremtiden.

I den aktuelle situation er det påtrængende, at der i klima- og miljøbevægelserne skabes klarhed med hensyn til et ja eller nej til kapitalismen. Det er vigtigt med kontakt mellem disse bevægelser og den klassebevidste del af arbejderklassen og dens organisationer.

Miljøforkæmpere, der kommer frem til et marxistisk syn på samfundet, kommer også i det forløb til at tage stilling til, om de vil organisere sig i et kommunistisk parti. Gør de det, styrkes muligheden for, at kommunisterne kan blive en kraft, der kan organisere den nødvendige samling af de folkelige kræfter, således som det er set tidligere i historien.

Læs videre:

Socialisme – et solidarisk og bæredygtigt alternativ.

Miljøprogram for Kommunistisk Parti. Forlaget Arbejderen, 2009. Kan hentes her:

kommunister.dk/politik/politikomr%C3%A5der/klimapolitik

Anders Bjerre Mikkelsen: Marx, miljø og ressourcer. Forlaget Arbejderen 2009

Anders Bjerre Mikkelsen: Klima på afveje – en samfundsskabt krise. Frydenlund 2019.

Fred Magdoff og John Bellamy Foster: Hvad enhver miljøforkæmper behøver at vide om kapitalisme. Solidaritet 2015.

Karl Marx: Kapitalen, vol.1, bog 2, s. 302, 310 og vol. 3, bog 4 s.1045-1046. Rhodos, København 1971 og 1972.

En omlægning til bæredygtig produktion kræver, at der sættes grænser for brug af ikke-fornybare ressourcer. En sådan omlægning kræver plan og koordination. Den kræver optimering, ikke af profit, men af naturens og menneskets trivsel. Det er krav, som kun kan tilfredsstilles af et socialistisk samfundssystem.

Denne pjece bygger videre på og supplerer de tidligere udgivelser:

**”Socialisme – et solidarisk og bæredygtigt alternativ” og
”Marx, miljø og ressourcer”.**

Kommunistisk Parti